

## Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.



Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

## Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.



# MIRA

Leto XX.

V Celovcu, 23. maja 1901.

Štev. 21.

## Snedli bi nas — ko bi mogli!

V državnem zboru interpeliral je v petek dné 3. maja poslanec Gratzhofer iz Velikoveca ministerstvo zaradi zadruga v Sinčivasi, ter je v svoji interpelaciji nakopičil celo kopo neresnic in iz njih potem izvajal svoje trditve. Gratzhofer je klobučar v Velikovecu in živi od — naših kmetov! Kako pride on torej do interpelacije? Ali se ne boji posledic? A morebiti da Nemci drugega poslanca niso našli, ki bi bil hotel interpelovati v ti stvari na podlagi poročil, ki so jih dobili naši nasprotniki na nečuvnen način! Gratzhofer je namreč v državnem zboru javno povedal, da ima svoja poročila „iz mnogih listov, ki so prišli mesto na združni naslov, na druge slične naslove“. A naslova, ki bi bil našemu podobni, v Sinčivasi, dà, niti na Koroškem, dà, niti na svetu ni! Torej so morali naši listi priti v neprave roke po nemarnosti (da bi se nalašč bilo kaj takega zgodilo, si lahko vsakdo za-se misli, a povedati se ne sme).

Dejstvo je, da se je združna korespondenca večinoma brala od nepoklicanih ljudi, recimo od naših gospodarskih, političnih, verskih in narodnih nasprotnikov. To dejstvo razsvetljuje kot blisk obupni naš položaj, razsvetljuje moralno propalost javnega življenja, razsvetljuje in obsojuje značaj naših nasprotnikov! Hujše bi nemškoračinskih ljudi nikdo ne mogel ožigosati, kot so se ožigosali sami s tem, da — znajo za pisma gospodarske zadruga.

V tej interpelaciji se očita naši zadrugi: 1. da se ni podvrkla vzornim pravilom, ki so merodajna za vse zadruga, „in >Deutschösterreich“. Tako se pa odlok deželnega odbora ni glasil. Gratzhofer pozna le „Deutschösterreich“, mi poznamo pa le Avstrijo, v kateri so vsi enakopravni in ne moremo umeti, kako hočejo Nemci vsiljevati Slovencem pravila, ki so za „Deutschösterreich“. Nemci imejte svoje, Slovenci pa svoje, a velikovško okolico menda niti Gratzhofer ne bo kot nemško štel, vsaj gotovo ob sredah še on zna slovenski, če hoče prodati kmetom svoje klobuke! Samo ne vemo, kako dolgo bodo še kmetje hodili po nje!

2. Očita se nadalje zadrugi, da udje ne vedó, kakšno poroštvo prejemajo s pristopom. Isto dej-

stvo obžalujemo i mi sami, namreč to, da se za izobrazbo naših ubogih ljudi ne stori dosti, da se po šolah uči vse mogoče nepotrebno, kar bi pa mladenči za življenje potrebovali, to pa ne. Sami obžalujemo, da ljudje ne vedó še, kaj je zadruga — in za naše Nemce je res dobro, da ljudje tega ne vedó, kajti od tistega dné, ko bodo vsi dobro znali, kaj je namen zadrug, bo našim nasprotnikom slabo predlo! Več kot se je govorilo v pojasnenje zadruga, se pa govoriti in pisati ni moglo. Vendar tukaj zopet ponavljamo, da vsak združnik prevzame pri zadrugi poroštvo za 200 kron; to se pravi: če bi odbor premoženje zapravljal, odgovoren bi bil najpoprej odbor in potem bi moral, če bi odbor n. pr. napravil 70.000 gld. dolga, vsak združnik plačati škode 100 gld. To je poroštvo! Če v državnem zboru zapravijo poslanci premoženje, ga plača ljudstvo, če se v deželi slabo gospodari, plača kmet, če se v zadrugi slabo gospodari, lahko združniki volijo drug odbor, če jim je stari odbor preveč zapravljal, zato so letni zbori. Poroštvo v zadrugi ni nobeno poroštvo, dokler so ljudje zadrugi na čelu, ki imajo sami kaj. Če bi pa volili kake potepuhe, potem sevé bi se moglo zgoditi, da bi blagajnik všel, recimo s 60.000 kronami v Ameriko, in združniki bi morali plačati vsak 100 kron!

3. Zadrugi se očita, da se bavi brez pravice s trgovino. To očitanje je popolnoma izmišljeno. Zadruga ima pravico, razne potrebščine skupno nakupovati, in nikdo ji ne more kaj očitati, če si naročuje vse mogoče za svoje združnike! A da ne bo vednih preiskav, in da se polagoma olajša delo združnega blagajnika, se je dal prodajalnični prostor ženi poslovodje in ona je tam napravila prodajalno na svoje ime, in na svoj račun. To dejstvo izpričuje združni račun, ki za prodajalno niti v dohodkih, niti v stroških ne vinarja nima! Kje je torej neopravičena trgovina? V gobcu naših sovražnikov in nikjer drugod.

4. Gratzhofer očita naši prodajalni, da naročenega blaga ne plačuje pravočasno. Tudi to je popolnoma neresnično. Naši nasprotniki so brali pismo žida „Stern“-a od dné 5. aprila 1901, ki menda opominja, naj se plača. Vprašali smo lastnico prodajalne, kako je to? In ta je dokazala, da je ovi žid poslal blago, ki se ni naročilo, in se ni sprejelo, ki mu je zato na razpolago v

Sinčivasi. Žid je odpisal proseč, naj se blago pusti tukaj, dokler ga drugam ne prodá. Blago leži v Sinčivasi — opomina lastnica ni dobila — morebiti ga ima Gratzhofer kot izpričevalo, da zadruga slabo plačuje?? Če Gratzhofer svoje klobuke, ki jih iz tovarn naročuje — morebiti tudi iz židovskih tovarn, — tako točno plačuje, kot se plačuje v Sinčivasi naročeno blago, potem mu je čestitati in je upati, da kot poslanec ne bo enkrat kruha prosil od durij do durij.

In s takim orožjem se bojuje vitežki „nemški“ poslanec velikovski! To vse je pravi „šmar“ in ni vredno dragega denarja, ki ga dobivajo poslanci za čas, ki se trati s takimi neslanostmi v državnem zboru.

5. Zato je moral Gratzhofer pridejati očitanje, da „goljufivo“ postopamo, ker smo kupovali ameriansko deteljo. Kar poslanec govori v državnem zboru, je po naših postavah bolj sveto kot evangelje. Noben človek zaradi tega tožiti ne sme. Ničemurnejši kot je poslanec, nesramnejše lahko zlorabi to pravico. Kaj je torej z ameriansko deteljo? Dokazano je, da jo je naročil nek celovski trgovec! Dokazano je, da jo je ta razposlal po vsej deželi; dokazano je, da se je naš konkurent v Sinčivasi, žitni trgovec L., nasproti nekemu posestniku izrazil, da mu lahko priskrbi ameriansko deteljo. Iz tega izvajamo, da so naši nasprotniki in konkurentje znali za ameriansko deteljo, ko se nam o nji niti sanjalo ni. Tem se je posrečilo tega blaga nekaj v naše skladišče spraviti in zdaj se upajo v deželnem in državnem zboru dolžiti zadrugo! Tako postopanje je značilno za naše gospode nasprotnike, ravno tako značilno, kot odpiranje naših pisem, kot kamenje pri volitvah, kot „südmarkino“ pivo itd.

6. Gratzhofer tirja, naj vlada strogo preišče delovanje zadruga! Zadruga se preiskave ne boji. A principijelno moramo ostati na stališču, da, kakor se vlada nima vtikati brez najtehtnejših vzrokov v knjige zasebnega podjetja, da se ona tudi ne vtika v zadruga, ki so tudi zasebno podjetje, ki ima le dolžnost, združnikom polagati letni račun. Nadzorništvo se sme prepričati o resničnosti računa in občni zbor potem ta račun odobri ali zavrže. Bog nas obvari državnih uradnikov v naših zadrugah; to so ljudje, ki brezskrbno živé ob svoji plači, ki večinoma ljudskega življenja

## PODLISTEK

### Žrtva žganja.

(Dogodbica iz življenja; spisal Charles Paysan.)

I.

„Lepo te prosim, Janez, ostani danes doma, vsaj danes. Glej sobota večer je in vrh tega še kvaterna sobota; ni prav, hoditi ob takih časih po gostilnah.“

„Jaz moram iti, ker sem obljubil da pridem!“ Vzel je klobuk ter hotel oditi. Žena pa je padla na kolena predenj in ga s povzdignjenimi rokami prosila: „Janez, za božjo voljo te prosim, ostani doma! Glej, po nebu se vlačijo črni oblaki, nevihta, strašna nevihta bo prišla nocoj. Čuj tuleči vihar, ne napoveduje nič dobrega. Ubogaj me, jaz slutim veliko nesrečo!“

„A kaj, — babja vera!“ Porinil je ženo od sebe in hitro odšel. Žena je na glas zaihtela. Veter je tulil okoli hišnih voglov. Grom se je slišal iz daljave ter pretresaval srce uboge Barbe, ki je, bridko se jokajoč sedela pri mizi, na kateri je brlela mala svetilnica. Globoki vzdih so se jej zvijali iz prsij.

„O moj Bog, reši ga, obvaruj ga! Marija, sveta pomočnica, prosí zanj, da se spet vrne na pravi pot!“

Prišli so jej v misel nekdanji srečni časi. Kako je bilo veselo, ko jo je peljal k altarju. Kako je bilo tedaj srce polno sreče in sladkih nad. Kako je bilo veselo življenje prva leta, ko je on, kot oče

delal od jutra do večera, ko je ona pomagala mu pridelovati sicer borni, a vendar sladki kruh. A kako je sedaj! Udal se je slabim tovarišem in žganju, ki razruši vso srečo, veselje in sladki mir med zakonskimi. Vsak dan je šel zvečer, ko se je vrnil utrujen od dela domov, v gostilno, tam zapravljal trdo prisluženi denar, njo pa in otroka je puščal doma v revščini in bedi. Krčevito se jej je stiskalo srce pri teh mislih. Vstala je, pokleknila pred podobo Matere Božje in iskreno molila. Solze so se jej točile v debelih kapljah po licu in padale na prašna tla. V postelji sta mirno in tiho spala otroka, lepa kot nedolžna angelca.

Med tem je pridrvila nevihta. Blisk za bliskom je s čarobnim svitom razsvetljeval za trenutek izbo, grom je treskal, da so se tresle šipe v malih oknih in da so duri klepetale. Dež je lil potokoma iz črnih oblakov in v debelih kapljah padal na okno. Žena o vsem tem ni nič slišala. Kakor okamenela je klečala pred podobo Matere Božje, le ustne so se lahno gibale. Strahoten klic: „Mama, mama!“ jo je vzdramil. Naglo je vstala, si obrisala solzne oči ter pristopila k postelji.

„Mama, naju je strah, ker se Bog tako kregajo!“ zašepetal je starejši fantič.

„Ne bojta se, Bog nas bo varoval in Devica Marija. Le spet tiho zaspita.“

„Ne moreva, mama!“

Mlajši deček je pogledal po izbi in potem naglo vprašal: „Mama, kje pa so atej, da jih ni?“

„Tiho, tiho!“ je mirila uboga mati otroka, ko je vprašal po nesrečnem očetu. Neizmerna bolest je ženi zalila srce ob pogledu teh majhnih angelčkov.

„Molimo k Mariji,“ dè otrokoma, „da obvaruje ateja nesreče.“ Otroka sta koj sklenila majhne ročice ter z milim glaskom molila za materjo: „Oče naš, kateri si v nebesih . . . .“

Molili so nekaj časa in materno srce se je umirilo, dà, celo neka radost jo je obhajala, ko je slišala moliti nedolžna otroka. Naenkrat strašno zabliskne in grozen grom potrese celo hišo, da bi človek mislil, sodnji dan se bliža. Veter je močneje zatulil in podrl okno v izbo, da so se šipe z velikim truščem razbile, in da je ugasnila luč. Slišal se je še bobneči odmev groma. Otroka sta se začela jokati in sta strahom objemala mater. Veter je močno pihal skozi okno in nosil kaplje deža v izbo. Mati se je iztrgala iz rok jokajočih se otrok ter iskala dilje in druge reči, da bi vsaj za silo zadelala okno, zraven pa je mirila otroka.

II.

V gostilni „pri rudečem bratcu“ se je zbralo, kakor navadno, več delavcev, ki so zapravljali trdozaslužno plačilo in lili po grlu škodljivo žganje. Ko je vstopil Janez, bili so že vsi zbrani in z velikim krohotom so ga pozdravili. „Ali te je vendar pustila od doma tvoja stara?“

„Kaj me bo zl . . . držal doma!“ se je odzval Janez.

„Presneto, take tercijalke pa za vraga nočem, kot je tvoja Barba“, rotil se je jeden.

„Saj imam tudi pravi pekel zraven nje. Vedno mi trobi o Bogu, o cerkvi in o f . . . . v ušesa, da me kar glava boli!“

„Na tvoj glavobol, Janez!“ oglašil se je jeden tovarišev in izpraznil steklenico smrdljive pijače.



ne poznajo, in ki večinoma nasprotujejo vsakteremu prostejšemu gibanju narodnega življenja.

Če se pa že o preiskavi govori, priporočali bi, preiskavati vse zadrage, in v prvi vrsti tisto, ki se je ustanovila kot nasprotnica zadrage v Sinčivasi. „Mir“ je lani trdil, da mora biti pri računu velikovške zadrage, ki se je objavil po listih, ali tiskovna pomota, ali pa je račun izmišljen; prosilo se je tedaj odgovora, a nismo ga dobili. Mi preveč držimo na svojo čast, kot da bi hoteli zavoljo tega zadrage ovaditi pri vladi, a v tem slučaju smo prisiljeni, prositi nasprotnike: Glejte popred na se, vzemite si bruno iz svojega očesa, potem gledate, kako bomo dobili pezdri iz naših očíj!

Naši nemško-radikalci si že domišljujejo, da je vlada njihovi rabelj! Kjer sami ne zamorejo nič, tam bi naj vlada vse zadušila, kar je slovenskega in „klerikalnega“. Ne vemo, ali smo v Avstriji res že tako daleč zabredli? Daleč smo že prišli, a nekoliko upanja vendar še imamo, da vse ne pojde po željah nemškega radikalizma. Gobce imajo velike, a tako veliki vendar še niso, da bi mogli požreti vse katoličane in vse Slovane, če se ne bodo našli nesrečni izdajalci — med nami.

Ta-le interpelacija prišla je nad nas kot tresk! Vsi osupnjeni gledamo pred se, ali je to mogoče?? Tresk pa ni zadel nas, marveč naše sovražnike. Ljudje, ki so odpirali naša pisma in jih brali, sodili so same sebe pred vsem svetom; mi bomo zdaj znali previdni biti, ter skrbeti, da naših pisem Gratzhofer ne bo več zvedel!

Kot posebnost imamo združnikom poročati, da se naši nasprotniki izredno zanimajo za naše društvo. Ne dolgo od tega prišel je nek gospod, in naši ljudje so mu odkritosrčno vse razkazali, vse povedali, saj nimamo skrivnostij. Ta-le tujec bil je nek nemško-radikalni poslanec! Vsled takih dogodkov se je združnim poslom ukazalo, da nobenega tujca ne smejo pustiti v prostore, kjer je shranjeno žito. Mi ovaduhov ne potrebujemo, ki bi svoje nosove vtikovali po vseh kotih, da bi našli kaj gradiva za svoje neslane interpelacije.

Ves ta boj smo popred pričakovali; večje je sovraštvo nasprotnikov, bolj smo prepričani, da je zadruga na pravem potu. Interpelacije, laži in izneverjenje pisem zadrage iz sveta ne bodo spravile. Naši ljubi sosede v Velikovu se bodo že morali na misel navaditi, da kmetje lahko tudi brez njih živé, a da oni brez kmeta, ki ga toliko zaničujejo in psujejo, ne morejo obstati! Marsikateri pametni velikovski rokodelci že zdaj obžaluje versko in narodno nasprotstvo med mestom in deželo, a moči nimajo, ker so uradniki premočna podpora nemškemu radikalizmu. Uradnik pa instinktivno čuti, kje preti njegovemu vplivu pogubni udarec: v ljudski organizaciji. Organizovano ljudstvo je nova svobodoljubna moč; po ti organizaciji v zadrugah hočemo stremeti in zanjo delati v kljub vsem nasprotnim naporom ljudskih sovražnikov.

## „Slovensko-klerikalen naskok.“

Zadnjič že smo omenili, kako je mestni odbornik Kollmayr zarohnel zoper slovenske prošnje, s katerimi se je prosilo milodarov za popravo

Govorica je bila živahna, a sukala se je vedno o verskih rečeh. Kleli so in se rotili zoper cerkev in sveto vero, da bi pošten človek mislil, ako bi prišel med nje, da je zašel med same peklenke.

Žganje jim je vedno bolj polnilo glave in razbelilo njih kri. Konečno so vpili in tulili kakor zveri. Pili pa so, dokler so imeli kaj denarja v žepu in še dalje, in marsikateri je zapravljal že polovico zaslužka za prihodnji teden, doma pa je vzdihovala žena z otroci v revščini kakor Barba Janezova.

Pozno so se razšli, jeden za drugim. Janez je bil zadnji. Ura je odbila polnoč. Vihar in nevihta sta razgrajala z največjo močjo. Opotekaje se, je gazil po blatni cesti, po kateri je tekla deževnica v celem potoku. Cesta je bila ob reki, ki je naraščala po hudi plohi in šumeče drvila motne valove skoz nočno tmino. Janez se ni brigal za dež, ki mu je močil razgreta lica, še le prijetno so šegetale mrzle kaplje. Večkrat se je preveč optekel ter padel v cestno blato in si onesnažil svojo obleko, ter je zopet preklinjaje vstajal. Kljel je, jezil se nad bliskom in gromom, nad temno nočjo in mahal z rokami po zraku, kakor bi gonil koso po detelji. Med tem ni zapazil, da je zašel raz cesto in še le tedaj, ko se je jel svet pod njim nagibati navzdol, je spoznal, da je prišel s pravega pota.

„Zlodej, kam pa sem zabredel! Prokleta noč, kako je temna!“ Začel je tavati okoli in iskati pravega pota, zraven pa se vedno bolj bližal reki.

„Hudič“, se je slišal zamolkel glas med tujenjem vetra in nekaj je štrbunknilo v vodo . . .

V tem trenutku je stresel grozovit grom vso zemljo in veter je strašno zatulil. Voda je jezneje

mestne farne cerkve sv. Ilja. Rekel je, da mora mestni zbor varovati „nemški značaj“ celovškega mesta, da od „revnega“ slovenskega prebivalstva ni pričakovati prispevkov, da so slovenske prošnje le slovensko-klerikalen naskok\* in da mora mestni zbor ta „naskok“ odločno odbiti. — Župan Neuner obljubil je to storiti!

Kaj je slavna gospôda storila, ne vemo; to pa je gotovo, da se je s svojim krikom pred celim svetom pošteno blamirala! Kako bôsa je tista o nemškem značaju celovškega mesta, vé vsakdo! In ali ta „nemški značaj“ ni v nevarnosti, ko nemški purgarji, rokodelci, obrtniki, trgovci itd. pobirajo od Slovencev novce ter z njimi kaj radi tudi govoré slovensko, zaradi ljubega — kšefta?! In če koroška hranilnica, katere uradnik je Kollmayr, istotako dela s Slovenci dobre „kšefte“, ali ni to zoper nemštvo?!

Da Kollmayr ne dá za cerkev niti beliča, je gotovo, saj je odpadel od katoliške cerkve. Kaj se ima potem še vtikavati v katoliške zadeve?! Da se je župan Neuner tako hitro vsedel na limanice, katere mu je držal Kollmayr, se nekoliko čudimo. Saj vendar vé, da mu Kollmayr ni prijatelj in da mestni zbor prav nič ne briga, če cerkveno predstojništvo nabira milodarov. Če pa mestno gospôdo res cela stvar tako srbi, naj pa sama popravi cerkev in te sitne zadeve ne prepušča cerkvenemu predstojništvu, ki je prisiljeno prositi milodarov po vsej deželi! — O stvari sami nam še piše cenjen sodruinik:

Krave naj se smejijo celovškim mestnim očetom! Kateremu Slovincu ni znana celovška mestna farna cerkev, komu ne njen velikanski zvonik, komu ne slavnoznana slika kronane sv. Glave. Kako rad zleti vsak Slovenec, če pride v Celovec, tja pred veliki altar ter zdihne prav iz srca k sv. Glavi. Pred par leti so cerkev od zunaj jako umetno in okusno popravili; znotraj je pa še ostala stara, ponovljenja potrebna. Sedanji mestni župnik g. H. Angerer je sklenil to po celi deželi znano cerkev tudi znotraj popraviti. V to je pa potrebno precej veliko denarja; če ga pa cerkev nima, morejo ga kje drugje iskati, prositi, beračiti. To je vendar čisto naravno. Ker pa je obče znano, kako visoko spoštujejo posebno Slovenci celovško farno cerkev ter kako srčno častijo presv. kronano Glavo, vendar nobena zdrava pamet ne bo zamerila mestnemu župniku, če prosí tudi Slovence za podporo. Prositi in beračiti se sme, pravijo, povsod in pri vsakem. Da se pa mora berač ravnati po jeziku tistega, od katerega hoče kaj imeti, bo tudi vsak pritrtil. Če hočem od Nemca kaj dobiti, moram ga prositi nemški, če znam; če pa ne, pa — kažem in migam tako dolgo, da me zastopi. Mestni župnik je torej po zdravi pameti ravnal, ter poslal Slovincem prošnje v slovenskem jeziku. In glejte — tudi ve krave, ter se smejite — mestni očetje so vsled tega v največjem strahu zleteli skupaj, ter ropotali zoper to. „Nemški značaj Celovca je v nevarnosti“ je upil Kollmayr. Zoper „ta najnovejši slovensko-klerikalni naskok“ mora celi mestni zastop energično se postaviti ter ga zavrniti. Župan Neuner je seveda hitro in junaško obljubil: Gotovo, jaz bom to tudi storil.

\* „ein slovenisch-klerikaler Vorstoss.“

zašumela in valila večje valove, kakor, da bi se zgrazala nad grozno smrtjo — pijanca . . . . .

Barba je domá zaman čakala moža. Strašna slutnja ji je vstajala v srcu, vendar je še upala, dokler je trajala noč. Ko se je zdanilo, izgnila pa ji je zadnja nada iz srca. Vzdihovala je in iskreno molila za moža, za izgubljenega Janeza.

Tretji dan, ko se je plegla reka, našli so možko truplo na bregu in je prenesli v mrtvašnico. Uboga vdova in nesrečni otroci!

## Smešničar.

\* **To je kaj družega.** Predstojnik stopi v pisarno. Bom prosil, — tukaj se je kadilo! Ne smradite mi zraka še s tistimi strupenimi svalkami! — Pisar: „Oprostite, gospod predstojnik, gospod predsednik so bili tukaj in so kadili! — Predstojnik: „A, to je kaj družega! — Moram še enkrat poduhati, — aj, to prijetno diši!“

\* **Zakonskim v zgled.** Oče: Še le štiri tedne si poročena, pa vsak trenutek mi hodiš tožit moža. Ali se ne sramuješ? Hči: „Ali, oče, on se krega vsaki dan z menoj.“ Oče: „Prava reč! Tvoja mati in jaz se že trideset let vsaki dan kregava in vendar v miru živiva.“

\* **Premetena mesarica.** Prišlo je več kuharic v mesnico po goveje meso. Tam so zapazile ogle-dalo; zato vprašajo mesarico: „Zakaj je to ogle-dalo tukaj?“ „Zato, da ne gledate na vago“, se odreže mesarica.

\* **Tudi tolažba.** Postopač v ječi proti drugemu: „Saperlot, kako dežuje!“ Tovariš: „Zahvaliva Boga, da sva pod streho!“

Oj vi modri gospodje, koliko slovenskega denarja je pa v vaših žepih?! Poglejte, ter se sramujte! Še v bogaimo bi Slovenec ne smel več darovati, Bogu v čast ne dati darila? Poderite, če ste dosledni, celi visoki zvonik, ki ga je zidal župnik Rohrmeister, ker on je bil — Slovenec!

Res žalostno pa je to, da nemški kričači smejo tako zlobno pri vsaki priložnosti blatiti naše blage narodne in verske čute, in to še v mestu, ki je glavno mesto dežele, v kateri je tretjina prebivalcev Slovencev; v mestu, ki je takorekoč med Slovenci; v mestu, ki živi in se redi večinoma od — slovenskega kmeta!

## Dopisi.

**Za velikovsko „Narodno šolo“.** V „Miru“ štev. 52. l. 1900. in štev. 7., 9. in 11. l. 1901. izkazani zneski v skupni svôti 511 kron odposlani so bili dné 6. aprila t. l. v korist velikovške šole družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Darovali so dalje: Prof. bogoslovja g. dr. Alojzij Cigoj v Celovcu 6 kron; prof. Josip Apih v Celovcu 5 kron; Rup. Krušič, posestnik v Bilčovasi, 2 kroni; hranilnica in posojilnica v St. Lenartu pri 7 studencih daruje od svojega čistega dobička 20 kron; Janez Flaschberger v Veliki vasi prišmohorju 1 krono; Jurij Žmavc, župnik v Remšeniku, 2 kroni 48 vin.; „Nekdo“ v Tinjah 10 kron; č. g. Josip Peterman, župnik na Otoku, 20 kron na račun obljubljenega stotaka; neimenovan duhovnik v Celovcu 20 kron; Barb. Ferčnik v Svečah 8 kron; č. g. Jožef Fugger, provizor v Gorenčah, 1 krono; č. g. Jakob Kindlman, župnik v Grebinkskem klostru, 10 kron; Dunajski čifut, ki se je pri nameravani goljufiji „gor“-vsedel, plačal 6 kron po g. dr. Al. Krautu, odvetniku v Celovcu; neimenovan rodojúb v Velikovu 6 kron. Vkup 117 kron 48 vin. Lepa hvala. Živeli nasledniki.

**Kotmaravas.** (Birna.) Dne 8. vel. travna je bila tukaj birna. Ljudstva se je zbralo veliko. Slavnostno pridigo je imel vč. g. H. Angerer, mestni župnik v Celovcu, ki je pred 28 leti bil tukaj kaplan. Birmancev je bilo 52, in sicer 26 fantov ter 26 deklet.

**Kotmaravas.** (Zločinstvo.) Da svet izve, kako daleč smo že v naši toliko hvalisani in naprednjaški fari prijadrili, hočem o sledečem poročati. Nek pošten krščanski kmet in mlinar, ki pa zdaj že spi spanje pravičnega, je dal svoje dni blizu svojega pohištva postaviti lesen križ. Na križu je visela prav dobro izrezana podoba našega Odrešenika. Pretečeni pust, okoli svečnice, je pa naenkrat podoba izgnila, brez da bi kdo vedel na kak način. Še le zdaj se vé, da je dosedaj neznan lopov strašen rop izvršil. V soboto pred veliko nočjo je šel ne daleč od tam stanujoči rokodelci v cerkev k vstajenju. Kakega pol kilometra od tistega znamenja najde za lučaj od pota na nekem travniku tisto podobo. Roki sta bili s silo odtrgani in sta ležali vsaka posebej precej daleč od trupla. Mož je vse skupaj pobral in zdaj je vse v nadaljno spričbo varno shranjeno. Ker je pa sedanji posestnik omenjene hiše eden tistih naprednjaško razsvitljenih glav, mu je ta rop deveta briga, ali v občini imamo zdaj c. k. žandarmerijo. Upamo, da se ji posreči, o zločincu kaj poizvedeti, da prejme ta zverina zaslužen kazni.

**Št. Jakob v Rožu.** (Beljaški Urši na razburjene možgane.) V svoji 40. štev. z dné 19. t. m. pišejo „Kärntner Nachrichten“ iz Št. Jakoba v Rožu med drugim: „Mir“ z dné 2. t. m. piše o neki malenkosti, katere je pisec iz sosedne občine očital župniku Ražunu . . . — Res čudni patroni so ljudje, ki se zbirajo krog listov „Bauernzeitung“ itd. Najprej lažejo, kar je le mogoče, in obrekujejo z najhudobnejšim namenom, nas duhovnike očrniti pred ljudstvom, ko jim pa njihovo početje dokažeš kot nesramne laži in kot nesramno obrekovanje, pa se zvijajo kakor kače in se delajo nedolžne, češ: kaj pa je to kaj tako zelo hudega, če smo tudi lagali; je pač vredno, da se župnik Ražun izpodtika nad takimi malenkostmi! — Tedaj „malenkost“ bi bila laž, s katero so mi očitali, da sem po svoji krivdi zamudil bolnico ob njeni smrti uri? Gola malenkost bi bila, če katoliški kristjani o prepovedanem času plešejo, ne zmeneč se za cerkveno zapoved? Grozno kosmato vest mora imeti, komur so te reči „malenkosti“ — a jaz si ne pustim kar meni nič tebi nič očitati rečij, katerih bi me moralo biti sram pred celim svetom, ko bi bile resnične. Zato zopet in zopet izjavljam, da je bilo in je zlagano celo poročilo o spovedi na velikonočni pondeljek. Dalje vpraša klepetava Urša: „Zakaj, g. župnik, ne zabranite vse drugo govorjenje? Zakaj ne skrajšate strupene obrekovalne jezike za kaj malega? . . .“ Gospod dopisnik, vzemite škarje v roke, pa si najprej samemu sebi pristrizžite najmanj za pol metra predolgi vaš strupeni obrekovalni jezik, in pokoj bode v Št. Jakobu! Pisec iz sosedne občine, zopet ste se izdali! Ostanite v svojej sosednej občini, če vas ne bodejo pognali, in ne vtikajte se v Št.-Jakobske zadeve, in mirna bo Bosna! Pred vsem pa zahtevam: na dan z drugim hudim govorjenjem in če ste mož, ne pa klepetulja z najstrupenejšim obrekovalnim jezikom: na dan tudi z vašim imenom. Ako delate pošteno, se vam ne bode treba skrivati. — „Povejte nam, g. župnik, ali je laž,



da ste na posvečenem, javnem kraju kritikovali «umazani list Bauernzeitung?» Rad ustrezem vašej radovednosti in povem ne le vam, ampak celemu svetu povem: ni laž, ampak popolnoma resnica je, da sem na prižnici kritikoval «umazano Bauernzeitung» in jo še bom, ker si štejem v svojo dušnopastirsko dolžnost, svoje župljane svariti pred zgrabljivimi volkovi, kateri prihajajo med naše ljudstvo v podobi prijatelja, v resnici pa so najhujši grobokopi ljudskega poštenja! — Gledé organista g. Fr. Schusterja izjavljam, da sem ga radi razširjanja neke zlagane govornice o meni, jaz poklical na razgovor, ne pa on mene. Da se je pri tem odrezal prav po svojem, tega mu nihče ne bode štel v posebno čast. Ako pa on, ali kdo drug v Št. Jakobu misli, da župnik Ražun pripoznava razven svojega pravega škofa v Celovcu še koga drugega za svojega predpostavljene, se popolnem moti. — Hoditi blagoslavljat velikonočno meso od vasi do vasi, ni moja dolžnost, in letos, ko sem brez kaplana, tudi ni bilo mogoče! — Razpora med Št.-Jakobčani ne delam jaz, ampak oni strupeni obrekovalni jeziki, katerim blagovolite vi s svojo vsemogočnostjo prestriči predolge jezike — jaz pa se bodem branil tudi zanaprej in bodem tudi zanaprej brez strahu imenoval laž, kar bodo umazani, liberalni in luteranski listi še o meni lagali.

*Matevž Ražun, župnik.*

**Gozdanje.** (Beljaška Urša se laže!) V številki od 21. aprila razlivajo „Kärntner Nachrichten“ svoj „omikani“, nemškonarodni srd na č. g. J. Svatonu in Mat. Riepla. V čem pa sta se omenjena gospoda pregrešila ter povzročila tako strašno hudourje? Kmete-volilce sta opozarjala, naj se ne oklepajo one stranke, katera deluje s podlim namenom, podkopati ljudstvu vero, omiko in srečo človeka, in katera združuje ljudi, ki so po Bismarkovem vzgledu zagrizeni sovražniki Avstrije. Če se stopi psu na rep, pošteno zacvili. Tako javka „Beljaška Urša“ nad onimi, ki razkrivajo ljudstvu Schönerejevih privržencev podle namene! Ob koncu si dopisun svoj srd nad katoliškimi duhovniki hladi z lažljivo in obrekovalno trditvijo; omenjena gospoda sta (po pooblastilu) hotela peljati že umrlega moža k volitvi! Koliko pa je resnice v teh besedah? No, kolikor je besedij, toliko lažij! Posestnik, davkopačevalac meneč, da stoji v zapisniku, je hotel voliti; a po volilnem zapisniku se plačujejo davki že kakih 7 let na ime umrlega prednika — torej ni mogel voliti. Ta je ves dogodek. Po ultra-nemškonacijonalnem mišljenju pa se to pravi: „dva duhovnika sta hotela s pooblastilom za že umrlega posestnika voliti“. Laž je, da sta imela pooblastilo — laž je, da sta hotela s tem pooblastilom voliti. „Beljaška Urša“ je morala prinesiti popravek in njenim cenjenim bralcem očitno povedati: jaz sem se prav debelo zlagala — to je moja slaba navada. Seveda jo je zraven prebodel ojster meč in grenki žolč, namešan z novim obrekovanjem, cedi na tiste, ki branijo zoper podle napade lastno osebo.

**Trbiž.** (Nezgod.) Dne 11. t. m. se je v tukajšnji vojašnici zgodila huda nesreča. Več vojakov je čistilo puške. Jednemu se je sprožila puška in strel je šel njegovemu tovarišu v trebuh. Ponesrečenec je v Velikovcu doma ter bi imel iti v nedeljo na odpust. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico. — V Rablju se je ponesrečil 35-letni delavec M. Petric iz Rateč. Delal je z dinamično patrono tako neprevidno, da se je ta raznesla in mu hudo raztrgala obličje in roko. Ponesrečenec je oče dveh malih otrok.

**Željnje pri Trušnjah.** (Novi zvonovi.) Naša prijazna romarska cerkva dobi nove zvonove. V ta namen nabiramo milodare in so doslej darovali kron:

Rajni Mat. Gross 300, Ant. Aichwalder 500, Frančiška Gross 200, Jan. Jamnik 200, Jož. Kassl 100, Pet. Kumer 50, Ant. Kassl 80, Lovr. Sturm 30, Fl. Maher 40, Fr. Korak 40, Andr. Matt 40, Mat. Pliberšnik 40, Pet. Messner 45, Pet. Klacer 40, Fr. Deužman 20, Jož. Ravnik 20, Mlinar v Borovcu 10, Bolvang Mar. 10, Gašp. Müller 2, Mih. Trampič 10, Korak 10, Blaž Ožmalc 10, Pr. Modre 20, Harnik 20, Jak. Leitner 40, pl. Razesberg 40, grof Kristalnik 50, Marija, Ana in Angela Poš 24, Mat. Korak 20, Jan. Rainer 20, Štef. Reser 20, Ign. Trošt 5, Jož. Franc 5, Tom. Majrič 10, Gabr. Sladko 30, Pet. Breznik 24, Briš 10, Jož. Trošt 30, Tom. Blažič 10, Drčnik v Hudem kraju 10, njegova hči 20, Hirsnik 10, Kirnik 10, Mišjak 10, Veternik 2, Priž 2, Mhovnik 20, Dertinik 3, Gruškar 3, Jamnica 2, Zahernik 10, Radešnik 20, Vrtjanc 12, Peterc 6, Katar. Kassl 2. — Prosimo tudi rojake iz sosednih far darov za našo romarsko cerkev!

Ant. Kasl, Pet. Kumer, cervk. ključarja.

**Črna.** (Tatvina. — Smrt.) V noči od sobote na 3. nedeljo po veliki noči razbil je neznan zločinec železno nabiralnico ob velikem altarju in odnesel kakih 24 do 30 kron. Zgodilo se je to sedaj že četrtič. Vsekako je moral biti človek, kateremu so bile krajevne razmere dobro znane. V istih dneh okraden je bil posestnik Silv. Fortin za 275 gl., kmetu Florinu pa je zmanjkalo 6 jagnjet. Zločincem so pa menda že na sledu. — Dne 11. maja umrl je tu vpokojeni vojaški in okrožni zdravnik g. Josip Pavrič za pljučnico. Kot načelnik okrajnega šolskega sveta stekel si je mnogo zaslug

za revne šolarje. Kako je bil priljubljen, pokazal je njegov pogreb. N. p. v m.!

## Novičar.

### Na Koroškem.

**Odlikovanje.** Nj. svetost papež Leon XIII. je imenoval milostlj. gospoda stolnega prošta in predsednika Mohorjeve družbe Lamberta Einspielerja apostolskim protototarjem „ad instar participantium“. — Med Slovenci bo gotovo obudilo največjo radost, da je prečastiti gospod prošt — prezaslužen za krško škofijo in še posebej za nas koroške Slovence — našel odlično priznanje na najvišjem cerkvenem mestu. Zato iskreno kličemo: Na mnoga leta!

**Samo še 439 Slovencev** so naštehi letos v Celovcu, dočim jih je bilo l. 1890. še 723. Kako so štetli, smo že omenili. Značilno je, da se je meseca januarja razglasilo, da so naštehi 492 Slovencev, sedaj pa jih je samo še 439. Kam pa so prišli drugi? Šaj niso izginili kakor kafra na zraku! Da je v istini število Slovencev v Celovcu povsem drugačno, vé dobro tudi vladajoča klika. Tem sramotnejše je zanjo, da s prav dvomljivimi sredstvi zvišuje število „Nemcev“ in da le na ta način more ohraniti „nemški značaj“ mesta. Da ji pri tem pomaga še kak voditelj zavoda, h kateremu so Slovenci prispevali ogromne svôte, stvari gotovo ne naredi lepše in častnejše! — Vsega prebivalstva (brez vojakov) šteje Celovec 21.630, t. j. 3940 več kakor leta 1890, in sicer 9920 moških (+ 1791) ter 11.710 žensk (+ 2149). Po veroizpovedanju je: 20.810 katoličanov, (+ 1678), 670 luterancev (+ 182), 126 židov (+ 11), 19 drugoverceev (- 2). Vojakov je 2654 (+ 588). Hiš šteje mesto 1096 (+ 226).

**Iz uradnega lista.** Pri celovškem okrajnem glavarstvu se bo dne 15. junija ob 10. uri na dražbi oddajal za 5 let lov občin: Slovenji Plajberg (izključna cena 90 K), Podljubelj (90 K), Svetna vas (296 K) in Bistrica (130 K). — V Porečah ob jezeru je razpisano mesto babice do 1. junija.

**Izgubil se je iz Velinjevasi,** občina Bilčoves, slaboumni Miha Bizaal. Odšel je od doma dne 24. sušca, in od takrat od njega vkljub vpraševanju po okolici ni ne duha ne sluha. Morda biva dalje kje pri dobrih ljudeh. Mož je star 35 let in majhne postave. Če kdo kaj o njem vé, naj sporoči posestniku Val. Kulniku p. d. Žeharju v Velinjevasi, občina Bilčoves.

**Duhovske zadeve.** Papež je imenoval preč. g. K. Elslerja, stolnega školastika, svojim hišnim prelatom. — Vč. g. Val. Šumah, župnik v Šmihelu nad Pliberkom, je postal komendant na Reberci. — V Meranu je dne 17. t. m. umrl č. g. o. J. Schnieder S. J., bivši vodja tukajšnjega bogoslovja. — Razpisani sta župniji Medgorje in Dole v dravski dolini do 20. junija. — Naselbina oo. olivetancev v Tancenbergu na gosposvetem polju je povzdignjena v opatijo. — Župnijski izpit je trajal od 21. do 23. t. m. Udeležili so se ga gospodje: Fran Rosman iz Jaborije, Iv. Česky iz Železne Kaple in Seb. Rehr iz Ljubna.

**Osebné novice.** Tesar Len. Trot v Lešah pri Prevaljah je dobil častno svetinjo za 40-letno zvesto službovanje. — V pokoj je stopila gdēna M. Pirnat, učiteljica na Vratih. Gpdēna G. Dobrin v Repnjah na Kranjskem je imenovana za podučiteljico v Dobrlivasi.

**Drobiž.** V Dražgočičah, obč. Št. Jakob, je dne 5. t. m. pogorelo 7 poslopij. Goreti je začelo pri p. d. Agadu. Škode je 13.000 K. — Deželni šolski svet je dovolil dijakom-gojencem učiteljske pripravnice državnih štipendij v znesku 4440 K, onim pripravljalnega tečaja 560 K. — Celovška mlekarška zadruga šteje sedaj 114 udov z 320 deleži po 50 K. Z zidanjem mlekarne se je že pričelo. Delovati prične meseca oktobra. — „Bauernbund“ bo zboroval dne 2. junija v Kotičah v Zg. Zilski dolini. — Shod koroških ognjegascev bo dne 15. avg. v Paternijonu.

### Po slovenskih deželah.

„Schulvereinska šola“ v Št. Ilju nad Mariborom se je zoper voljo ondotnih prebivalcev prevzela v javno upravo, t. j. plačevati jo bodo morali slovenski davkopačevalci! Vlada je s tem vstregla želji nemškutarskih hujskačev in pripomogla, da bode „schulverein“ imel na razpolago tem več novcev za ponemčevanje po drugih krajih. Slovenskim zasebnim šolam pa ista vlada niti javnostne pravice noče dati. To je zopet jasen dokaz o „nepripravnosti“ naše vlade!

**Deželni zbor istrski** je zopet prestavljen v Poreč, čeprav je vladi znano, da tamkaj življenje za slovenske poslance ni varno. Slovanski poslanci

se vsled tega ne bodo udeleževali zborovanj istrskega deželnega zbora.

**Nova lista.** V Cirilovi tiskarni v Mariboru bode kmalu začel izhajati nov list, ki bo odkrival temne namene proticerkvenega, nemškutarskega in od nemških trgovcev odvisnega „Štajerca“ ter zagovarjal pravice krščanskega slovenskega ljudstva. Cena bo mu tako nizka, kakor nobenemu drugemu slovenskemu listu. Pričakujemo, da bodo vsi slovenski krogi pozdravili to novo podjetje z velikim veseljem in ga tudi krepko podpirali. Kakor znano, tudi koroški nemčurji zelo vsiljujejo „Štajerca“. — V Ljubljani je začel izhajati „Narodno-gospodarski Vestnik“ kot glasilo slovenskega trgovskega društva „Merkur“. List se bavi s trgovskimi zadevami. Vsak mesec izide ena številka. Stane na leto 8 kron.

**Smrtna kosa.** V Mariboru je dne 16. maja po dolgi bolezni umrl vzgledni duhovnik in rodoljub, č. g. Lud. Hudovernik, star 42 let. — V Grižah pri Celju je dne 7. t. m. umrl g. župnik M. Arzenšek. — V Kamnigoricah na Gorenjskem je umrl g. Mih. Pesjak, trgovec in posestnik. Bil je vrl narodnjak ter iskren podpiratelj narodnih teženj. To je pokazal tudi v svoji oporoki; volil je namreč „Družbi sv. Cirila in Metoda“ 1000 kron, „Slovenski Matici“ 200 kron, „Dramatičnemu društvu“ in „Družbi sv. Mohorja“ po 200 kron. Podpiral je vedno rad tudi naš list ter pošiljal vsako leto gotov donesek še za naše katoliškopolično in gospodarsko društvo. Blag bodi spomin poštenemu rodoljubu!

**Drobne novice.** Velikanski ameriški cirkus Barnum in Bailey priredi dne 30. in 31. maja predstavi v Ljubljani in Mariboru. Vso opravo vozi cirkus s seboj na 67 posebnih železniških vozovih. — Županom v Ljubljani je zopet enoglasno izvoljen g. Iv. Hribar. — 37. občini zbor „Slovenske Matice“ bo dne 3. rožnika v Ljubljani. — V Zagorju pri Pilštanju je zgorel nek mlin. Zgorela je mati s tremi sinovi, pa tudi oče je nevarno ožgan. — Električna železnica v Ljubljani se otvori dne 18. avgusta letos. Železnica bo imela štiri pase in sicer od južnega do dolenskega kolodvora ter do obeh bolnišnic. — Listi poročajo, da sta viničarska zakonca Bratuša v Skrblljah pri Majšperku svojo 11 letno hčerko zadavila, spekla ter — snedla, kajti našle so se le kosti in lasje. Grozno! — 13. glavna skupščina „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ bo o binkošti na Bledu. — V Radečah sta se pred kratkem stepla brata Janez in Jožef Cuznar. Janez je brata udaril z vilami tako, da je fant še tisti dan umrl. — Posestnik F. Šetina v Gabrijah, občina Toplice na Dolenjskem, je v jezi, da mu žena ni takoj odprla hišnih vrat, zabodel v pijanosti velik nož ženi v trebuh, ki je vsled tega umrla.

### Križem sveta.

Cesar pojde dne 13. junija v Prago, kjer ostane 4 dni. Potovanju se pripisuje velika politična važnost ter bo cesarja spremljalo tudi več ministrov. Poleg Prage bo cesar obiskal tudi mesti Ustje in Litomerice.

**Državni zbor** je minuli teden rešil postavo o žganjarini. Deželne doklade na žganje po novi postavi odpadejo, zato se poviša državni davek na žganje. Država dobi s tem okoli 19 milijonov kron več dohodkov, ki se potem razdelé med dežele. — V odseku se marljivo razpravlja postava o nameravanih vodnih cestah. — V proračunskem odseku je posl. Robič zastopal želje in zahteve Slovencev ter vladi izrekel nezaupanje, ker se noče ozirati na povsem postavne in opravičene zahteve slovenskega naroda.

**Škandal na srbskem dvoru.** Ves srbski narod je z veseljem pričakoval, da povije kraljica Draga otroka, sedaj se pa poroča iz Belgrada: Kralj Aleksander in kraljica Draga sta se resno razprla. Kraljica Draga je samo slepila, da postane mati, da je kralja Aleksandra prisilila k poroki. Radostnega dogodka pa je pričakovala sestra kraljice Drage in kraljica Draga je računala, da ji bo mogoče podtakniti Aleksandru otroka svoje sestre. Imela je že vse spretno urejeno, da bi se mislilo, da je njen otrok, a vse je pokvaril ruski zdravnik, ki je na povelje ruskega carja prišel v Belgrad in pa slučaj, da je sestra kraljice Drage povila — mrtvega otroka. Kraljica Draga je na kolenih prosila kralja Aleksandra odpuščanja, češ, da je vse storila iz ljubezni do njega, kralj Aleksander pa ji je obrnil hrbet in ji ni rekel nobene besede, pač pa namerava metropolit predložiti ločitev zakona. Vso zadevo je kralj Aleksander baje že predložil ruskemu carju.

**Vojska v južni Afriki.** Junaški burski general Dewet je zopet udrl v Transvaal z močnim oddelkom. Angležki vrhovni poveljnik v južni Afriki se je tako naveličal tega vednega neljubega „nadlegovanja“, da je, kakor se poroča iz Londona, priporočil angležki vladi, naj vsprejme Burom



ugodne mirovne pogoje, in govori se, da je nekaj silno prevzetni Kitschener izjavil se celo za to, naj se Burom dá popolna neodvisnost v notranji avtonomiji. Kitschener se boji, da bi Buri svoje taktike ne vzdržali še leta in leta. Buri bodo seve sedanjo prijaznost Kitschenerjevo sprejeli oprezno in prav nič bi se ne čudili, ko bi Angležem odgovorili, da njihovim miroljubnim besedam ne verjamejo in da prej ne odnehajo od boja, predno ni burska zemlja popolnoma prosta Angležev.

**To in ono.** Rumunski in grški kralj sta se minuli teden sešla v Opatiji. Sestanku pripisujejo politično važnost. — Na Dunaju je bila dné 15. t. m. dopolnilna volitev za državni zbor. Sijajno so zmagali krščanski socialisti. — Koncem preteklega meseca so v Lvovu pokopali nadškofa Isakoviča, katerega je zadela kap. V njegovi ostalini našli so le okolu 100 gld. Ostalo je za svojega življenja razdelil ubožcem.

## Gospodarske stvari.

**Nekoliko besed o paši in o zeleni klaji.** Vsekakor in po pravici je paša živini naravna in nje zdravju najugodnejša krma, in zato boljše od klaje. Po pašnikih se žival svobodno giblje po svežem, zmerom zdravem zraku ter odbira izmed mnogovrstnih zelišč tiste, ki ji najbolj ugajajo. Zatorej vpliva vstrajno bivanje na planem zelo močno na zdravju in veselo prosperanje živalij. Vsakdanje sprehajanje po pašnikih pospešuje hitro pretvarjanje snovij v živalskem telesu ter pretvarja vso hrano v kri in meso. Važno je pomniti, da se po pašnikih živali vedno le zmerno gibljejo, sprehajajo in tekajo, nikoli pa ne toliko, da bi opešale. Nekateri jih preveč naganjajo. Vsled tega so močno utrujene, tako da nečesto žreči, dokler si ne odpočijejo. Kdor tako ravna, škoduje svoji živini, ker jo preveč muči s preveliko hojo in naganjanjem. Tega se ni bati na pašnikih. Živali tekajo, kolikor se jim ljubi i ugaja njih zdravju.

Ne dá se pa tajiti, da bi zganjanje na pašo ne imelo svojih slabih strani. Mnogo jih je, na primer: prevelika vročina, deževje, neenakomerna krma, zdaj je prebujna, zdaj prepusta in prepričla. Včasih zmanjka pitne vode, in dostikrat so pašniki predaleč od hleva. Živali pridejo tukaj v marsikatero nezgode in nesreče, katerih se po hlevih dobro izogibljajo. Po pašnikih nalezejo živali dostikrat boleznij, katerih po hlevih nikoli ne dobijo. Nadalje pripominjamo, da živali veliko laže in hitreje pomagamo, če zbolijo v hlevu, kakor na paši. Toda živali pogrešajo po hlevih blagodejnega svežega zraka in prostega gibanja po njem. Vrhu tega se lotevajo živalij po hlevih tudi boleznij, kakoršnih po pašnikih ni.

Zatorej moramo reči, da ima oboje nekaj ugodnega, a tudi nekaj neugodnega, namreč zganjanje na pašnike in zadrževanje živine po hlevih. Kdor pa reč prav presodi, bode priznaval, da se nezgode po pašnikih dajo mnogo laže skrečiti in zmanjšati. Vremenskim izpremembam se privadi sleherni živinčec polagoma ter postane zanje manj občutljivo. Kdor vrlo pazi, odvrtačal bode uspešno tudi vsakojake boleznij, katere živali navadno dobivajo na paši; vsaj njih število lahko skrečimo.

Z ozirom na vzrejo, zlasti plemenske in vprežne živine, ima paša veliko prednost mimo klaje v hlevu, ker je v takih slučajih najprej gledati na prirodi primerno rast in ugodno krmljenje mlade živine. Polaganje po hlevih pa ima zopet drugih prednostij; živali dobivajo hrane enakomerno in določeno množino, česar na paši ni, pa tudi biti ne more.

(Konec prihodnjic.)

## Tržne cene.

V Celovcu, dné 15. maja 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	10	12	62	— bik
rž . . . . .	10	16	12	70	— pitana vola
ječmen . . . .	—	—	—	—	— vprežnih volov
oves . . . . .	5	53	6	92	— junca
turšica . . . .	8	25	10	31	— 25 krav
pšeno . . . . .	14	40	18	—	— telica
fižol (rudec) .	13	—	16	25	— pitanih svinj
krompir . . . .	1	60	2	60	— 123 prascev
leča . . . . .	—	—	—	—	
ajda . . . . .	7	40	9	25	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 280 K do 304 K, krave po 150 K do — K.  
Sladko seno je meterski cent po 7 K 20 v do 8 K — v, kisló seno po 4 K 60 v do 7 K — v, slama po 4 K 80 v do 5 K 80 v.  
Promet je bil zelo slab.

Velikovec, dné 15. maja. Prignali so: 68 volov, 75 krav, 6 telic, 1 tele. Cena za vprežne vole 54 do 58 kron za meterski cent žive vage. 144 ovc, 112 svinj, 7 koz. Promet je bil z živino slab, radi sejma v Grebinju; z ovcami in svinjami je bil promet zelo dober in cene visoke.

## Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Loterijske številke od 18. maja 1901.

Linc 80 17 76 68 34  
Trst 11 18 33 10 52

## Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Libelče in okolico ima svoj letni občni zbor na binkoštni pondeljek dné 27. maja 1901, ob 1/4 uri popoldne, v gostilni g. Petra Ringa v Libelčah po sledečem vsporedu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora in zastopnikov k veliki skupščini. 4. Nabiranje letnih doneskov. 5. Govor o šoli. 6. Razni govori in nasveti. 7. Petje. K obilni udeležbi vabi odbor.

## NAZNANILA.

### !Nove pesmi!

a) „36 obhajilnih, presv. Rešnj. Telesa in Srca Jezusa“, za mešani zbor, solo in orgle. Zložil **Ig. Hladnik**. Op. 39. Cena partiture in 4 glasovom 4 krone. Po pošti 30 hel. več.

b) „Marijine pesmi“. Op. 15. Za mešani zbor. 4. natis. Cena 1 krona. Dobi se pri skladatelju v Novomestu na Dolenjskem in v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

## Zahvala.

Med boleznijo kakor tudi ob smrti mojega nenadomestnega, nad vse ljubljenega so-proga, gospoda

### Josipa Pauritsch-a,

okr. zdravnik, načelnika okr. šolskega sveta, itd. došlo mi je toliko dokazov iskrenega sočutja, da se čutim dolžno, izraziti za-nje kakor tudi za krasne vence in zadnje častno spremstvo svojo najtoplejo in najiskrenejo zahvalo. Posebno se zahvaljujem visokočisljanemu uradniškemu osebju iz Črne in Možice, čast. duhovščini, učitelstvu in prebivalstvu za njih odkrito sočutje, kakor tudi gospodom pevcem za petje ganljivih žalostink.

V Črni, dné 16. maja 1901.

Marija Pauritsch.

## Za birmo

priporoča vse vrste ur, kakor zlatnine in srebrnine, za kar najnižje cene

### PETER FESSL, urar.

Tovarniška zaloga ur, zlatnine in srebrnine, ter raznih del z godbo

samo stari trg 20. Celovec samo stari trg 20. Zahtevajte najnovejši cenik s podobami zastonj in poštine prosto.

## Hiša na prodaj,

h kateri spada 36 oralov zemljišča, t. j. njiv, travnikov in gozda, se zavoljo družbinskih razmer prod. Več se izve pri posestniku Valentinu Stroj-u p. d. Kodal v Logavesi, pošta Vrba na Koroškem.

## Posestvo

v labudski dolini, obsegajoče 17 oralov njiv, travnikov in gozda, s čisto novimi poslopji, v lepi in rodovitni legi, je za 4000 gld. na prodaj. 1200 gld. more na posestvu ostati. Več pové župnik Karol Rous v St. Urhu, pošta Št. Andraž (St. Andrä) na Koroškem. Tudi cel inventar se ceno dobi.

## Izjava.

Podpisani sem nekaj dnij pred minulo veliko nočjo govoril z libuškim občinskim slugo in pri tej priliki izrekel besede: „Koren (načelnik tukajšnjega krajnega šolskega sveta) plačuje svinjske maše; to so mi povedali g. kaplan sami.“ Iste besede sem večkrat ponavljal vpricho poslušalcev velikonočni pondeljek v hôtelu pri Metnitz-u, kakor tudi naslednji dan popoldne po končanih občinskih volitvah v gostilni pri Hrustu, istotako vpricho več mož z. besedami: „Zdaj Koren ne bo mogel več plačevati svinjskih maš.“ — S tem svojim ravnanjem sem v prvi vrsti sramotil in blatil sv. cerkev in njene sv. obrede, kakor tudi žalil č. g. kaplana Jožefa Dobrovc-a, kateri teh besed nikoli izgovoril ni; zato sedaj omenjene svoje besede, ki so razžaljive za sv. cerkev kakor tudi za omenjenega gospoda, tem potom javno preklicujem in obžalujem vsaktero razžalitev, katero sem s tem povzročil.

A. Hötzl l. r.,

učitelj v Zgornjih Libučah.

Ob enem izjavlja podpisani z ozirom na dolgoletno delovanje omenjenega g. učitelja, da o tej reči v drugih časopisih nadalje ne govori in je ne uporablja v strankarske namene.

Jožef Dobrovc,  
kaplan v Pliberku.



### Brady-jeve želodčne kapljice

(prej Marijacejske želodčne kapljice)

pripravljene v lekarni „pri ogerskem kralju“

### C. Brady-a na Dunaju I., Fleischmarkt 1,

so starodavno in znano pomagilo, ki krepča želodec pri slabi prebavi in želodčnih težavah.

**Ena steklenica stane . . . . 40 kr.**  
**Dvojnata steklenica . . . . 70 „**

Zopet moram opozarjati, da moje kapljice ponarejajo. Pazi se naj torej pri nakupu na zgornjo varstveno znamko s podpisom C. Brady in zavrne se naj vsak izdelek, ki nima zgornje varstvene znamke in podpis C. Brady.

### Želodčne kapljice

lekarnarja C. Brady  
(prej Marijacejske želodčne kapljice)

so zavite v rudeče škatljice in imajo podobo Marijacejske matere božje kot varstveno znamko. Pod varstveno znamko mora biti zraven stoječi podpis C. Brady

Posamezni deli so navedeni.  
Želodčne kapljice se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

## Gregor Sternig,

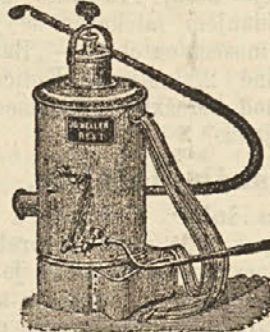
krojaški mojster v Celovcu,  
mesni trg (Fleischplatz) št. 5,

priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo finega angleškega kakor domačega blaga. Ker je blago kupljeno z ugodnimi pogoji, more obleke izdelovati za najnižje cene.

Kolari za gg. duhovnike so v raznih oblikah v zalogi.  
Za obilna naročila se priporoča

zgornji.

Iščejo se prekupovalci.



Patentovane  
**ročne in nahrbtnne škropilnice za žvepljanje,**  
delujoče na eno in dve strani.  
Patentovani stroji za pokončevanje peronosper najnovejših sestavov.  
**Brizgalnice za ogljikov sulfid (injektorji)** zoper filoksero.  
Priprave za streljanje zoper točo.

Posebne brizgalnice za sadno drevje in vse druge priprave za sadje- in vinorejo pošilja za najnižje tovarniške cene

## IG. HELLER, DUNAJ II., Praterstrasse 49.

Ceniki zastonj in poštine prosto.